

Vienos tezės apie kalbų politiką – 11+1 reikalavimų stiprinti socialinį dalyvavimą

Vienos tezės apie kalbų politiką parengtos tarptautinės ekspertų grupės (žiūrėti [nuoroda](#)) dar prieš prasidedant XVII tarptautinei vokiečių kalbos mokytojų konferencijai Vienoje ([IDT 2022](#)). Šios tezės buvo pristatytos konferencijos metu ir patvirtintos baigiamajame renginyje 2022 m. rugpjūčio 20 d. Jomis kreipiamasi ir į politikus, ir į ekspertus. Kuriant tezes vadovautasi konferencijos šūkiu [*mit.spache.teil.haben.](#)

Svarbiausias kalbų mokymosi bei mokymo ir kalbų ugdymo, susijusio su techniniu mokymusi, tikslas yra ugdymas diskurso įgūdžių, kurie įgalina ir skatina atsakingą dalyvavimą sprendimų priėmimo procesuose ir lygiavertį dalyvavimą visuomenės gyvenime.

1. Vokiečių kalbos mokymasis vyksta **daugiakalbėje visuomenėje**. Patys besimokantieji įneša į mokymosi procesą savo daugiakalbes ir daugiakultūrinės patirtis ir kompetencijas, į kurias būtina atsižvelgti. Kalbų politika, kuri atsižvelgia į visuomenės ir individualius išteklius bei į tarptautines ir regionines perspektyvas bei aplinkybes, privalo tai palaikyti. Visuomenės kalbinis ir kultūrinis heterogeniškumas turėtų atsispindėti kuriamose mokymosi ir mokymo priemonėse, mokymo programose, pamokos turinio įvairovėje, nuolatiniam ir tęstiniame mokymesi bei tyrimuose.
2. **Tarptautinis bendradarbiavimas** turėtų būti skatinamas finansiškai ir struktūrizuotai. Sėkmingiausiai tai vyksta tada, kai visos partijos turi vienodas teises ir jų bendradarbiavimas grindžiamas atvirais ir skaidriais mainais, kuriems užtikrinamos tinkamos sąlygos. Ypatinga parama ir pripažinimas reikalinga vokiečių kaip užsienio ir (arba) antrosios kalbos dalykinėms asociacijoms, kad jos stiprindamos savo pozicijas galėtų įgyvendinti savo tinklų kūrimo ir patirties perdavimo užduotis.
3. Pagrindinis vokiečių kalbos mokymosi ir mokymo principas turėtų būti **įgalinimo** idėja, tai yra ugdymas tokios kalbinės kompetencijos, kuri nuo pat pradžių grindžiama savarankišku mokymusi ir dalyvavimu visuomenėje bei pritaikymu darbo vietoje. Įvairūs besimokančiųjų pomėgiai ir poreikiai turi atitikti paklausą ir įvairius pasiūlymus. Jie nėra „žmogiškieji resursai“, bet turėtų būti vertinami ir saugomi kaip žmogiškojo orumo subjektai. Tai taikoma tiek profesiniam orientavimui ir suaugusiesiems skirtiems vokiečių kalbos užsiėmimams, tiek ir bendrai kalbos mokymui bei mokymuisi.
4. Kalbiniai repertuarai gali padėti sėkmingai dalyvauti visuomeniniuose procesuose. Todėl migrantų kalbų mokymasis turi būti pagrįstas **migrantų gyvenimo tikrove** ir jų poreikiais darbe bei asmeniniame gyvenime. Kalbos mokėjimas turėtų būti atskirtas nuo gyvenamosios vietos teisės klausimų ir neprivalo būti pagrindiniu reikalavimu darbo rinkoje ar norint gauti socialines pašalpas. Kalba neturi būti piktnaudžiaujama kaip diskriminacijos priemone.
5. Visame pasaulyje **vokiečių kalbos pamokos** mokyklose privalo būti planuojamos taip, kad bendras mokinių kalbinis repertuaras būtų naudojamas kaip šaltinis ir sujungtų kalbinį mokymą su dalykinių bei tarpdalykinių kompetencijų ugdymu. Atitinkamai privalo būti suformuluotos mokymo programos ir mokymosi tikslai, o kalbų mokymas ir palaikymas vykdomas **nuolat** nuo priešmokyklinio ugdymo iki mokyklos baigimo.
6. Aukštosiose mokyklose **stipendijų programos** ir **mokslinių tyrimų finansavimas** turėtų būti valstybės lygmens, didinant studijuojančiųjų, besimokančiųjų ir mokslininkų mobilumo ir bendradarbiavimo galimybes, kurios žymiai prisideda prie sėkmingo kalbų mokymosi. Turi būti sudarytos sąlygos dalyvauti pasirinktose studijose ar tyrimuose nepriklausomai nuo socialinės ekonominės padėties, ypač viešinti oficialiai vokiškai kalbančiose šalyse.

7. **Tyrimai** negali būti monopolizuoti ar varžomi (švietimo) politikos. Jų **laisvė ir įvairovė** turi būti užtikrinta vokiečių kalbos kaip užsienio kalbos / vokiečių kalbos kaip antrosios kalbos kontekste. Šių kalbų tyrimų rezultatai privalo būti pripažįstami (švietimo) politikos ir įgyvendinami atitinkamomis priemonėmis. Tarpdisciplininis ir tarptautinis bendradarbiavimas mokslinių tyrimų srityje turi būti skatinamas taip pat kaip ir mokslo komunikacijos atvėrimas pasaulinei specialistų bendruomenei ir plačiajai visuomenei
8. **Mokytojai visame pasaulyje** turi turėti prieigą prie **aukštos kokybės kvalifikacijos pasiūlymų**, kurie atitinka aukštos kokybės standartus ir atsižvelgia į naujausius dalyko pokyčius bei regioninius ir institucinius atitinkamų mokymo ir mokymosi kultūrų skirtumus. Skirtingos finansinės sąlygos neturėtų būti kliūtis. Dalyvavimas kvalifikacijos kėlimo renginiuose turi būti skatinamas visomis įmanomomis priemonėmis ir pripažįstamas bei vertinamas atitinkamame profesiniame kontekste.
9. Turi būti gerinamos **mokytojų darbo sąlygos** mokyklose ir popamokinės veiklos įstaigose. Tai taikoma užtikrinant tinkamą atlygį, išlaikant pusiausvyrą tarp pamokų laiko ir laiko, skirto pasiruošimui ir vertinimui, bei stebint ir užtikrinant ilgalaikius darbo santykius ir tolimesnes kvalifikacijos galimybes.
10. **Skaitmeniniai pokyčiai** atvėrė daugybę naujų mokymo ir mokymosi galimybių, pvz., mokantis klasėje, mokantis savarankiškai ir virtualioje klasėje. Skaitmeninimas taip pat palengvina tarptautinį bendradarbiavimą mokslinių tyrimų ir kalbos politikos srityse. Tačiau skaitmeniniai pasiūlymai negali pakeisti bendravimo realiame gyvenime ir neturi vesti prie to, kad būtų atsisakoma žmogiškųjų resursų. Prieiga prie skaitmeninio pasaulio turi būti užtikrinta visiems, kad skaitmeninimas nepadidintų esamų skirtumų, pvz., tinkamos techninės įrangos ir mokymo galimybių forma.
11. Vokiečių kalbos mokymasis suprantamas kaip kalbos ugdymas, kuris apima estetinį ir kultūrinį mąstymą atspindintį mokymąsi ir leidžia diskutuoti apie tvarų gyvenimo būdą, žmogaus teises ir lyčių lygybę. Kalbų mokymasis turėtų skatinti **taikos ir neprievartos kultūrą**, taip pat kultūrinės įvairovės vertinimą, ugdant gebėjimą įsitraukti į diskursą. Tuo kalbų mokymasis prisideda prie **tvaraus vystymosi** ir stiprina kosmopolitinį požiūrį.

Kalbos politika turi būti sukurta **kaip nepriklausoma politikos sritis**, kuri diskutuojant su kitomis politikos sritimis būtų lygiavertė ir nevertinama tik kaip kompleksinė problema, kaip buvo iki šiol. Kalbos politikos kaip savarankiškos politikos srities sukūrimas ir formavimas yra ir atskirų valstybių, taip pat viršvalstybinių ir nevyriausybinių institucijų bei tinklų uždavinys ir visada suprantamas remiantis socialine ir individualia daugiakalbyste bei dalyvavimo tikslu.

Vieta: 20. August 2022

Rekomenduojama citavimui: Arbeitsgruppe Sprachenpolitische Thesen (2022): Wiener Thesen zur Sprachenpolitik. Verabschiedet im Rahmen der IDT 2022 - XVII. Internationale Tagung der Deutschlehrerinnen und Deutschlehrer. Online: <https://www.idt-2022.at/site/dieidt/sprachenpolitischethesen>

Darbo grupės nariai (pagal abėcėlę): Rudolf de Cillia, Anna-Katharina Draxl, Renate Faistauer, Thomas Fritz, Matthias von Gehlen, Monika Janicka, Matthias Jung, Puneet Kaur, Liana Konstantinidou, Inger Petersen, Sandra Reibrecht, Julia Ruck, Hannes Schweiger, Brigitte Sorger, Thomas Studer